

УКРАЇНА В КОНТЕКСТІ ПЛАНУ «ОСТ»

Семчук Т. С.

*здобувачка вищої освіти I курсу,
другого (магістерського) рівня вищої освіти,
факультет географії, історії та туризму,
Приватний вищий навчальний заклад «Міжнародний економіко-
гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янука»
м. Рівне, Україна*

План Ост – це гітлерівський план життєвого простору на сході Європи, який передбачав виселення протягом 25-30 повоєнних років слов'янського населення і онімечення територій Східної Європи.

Слов'янами німці вважали українців, росіян, білорусів, поляків, литовців, латвійців та естонців. Основною передумовою є те, що 7 жовтня 1939 року А. Гітлер підписав декрет «Про посилення німецької нації». За цим декретом до Німеччини мали повернутися всі німецькі громадяни та фольксдольче, які в майбутньому мали займатися онімеченням нових територій.

Ідеєю цього плану А. Гітлер заклав страшний механізм знелюднення територій жорстокими методами, розстрілами, газовими камерами, «фабриками смерті» в цілому. Мета цього плану полягала в тому, щоб як найбільше територій Східної Європи заселити німцями, і створити всесвітню німецьку націю.

Ідея плану полягала в тому, що більшість слов'янського населення має бути витіснене до Сибіру. За 25-30 повоєнних років планувалося вивезти чималу кількість слов'янського населення, а саме: 65% українців, 75% білорусів, 85% поляків, також жителів Литви, Латвії та Естонії. В цілому ж заплановано було вивезти – 31 млн. чоловік.

Важливим фактором є те, що при захопленні міст нацисти знищували культурну спадщину, а саме: музеї, бібліотеки, наукові установи, такими методами вони намагалися знищити українську самосвідомість.

Для німців важливим було онімечення не людей, а територій. Однак за планом вивозили не всіх, частину залишали для рабської сили. Вони змушували людей тяжко працювати: «Мати нас гляділа, а німці матір виганяли на роботу за 4 кілометри. Некоторий німець бив, а некоторий казав, не треба бить, бо в неї кіндер» (Майя Курилова, свідок війни) [2].

А. Гітлер у своїх планах дуже часто згадував Україну. Першим, що він хотів захопити – це був Крим. Він прямо заявляв про те, що це буде суто німецька колонія, і вивезти людей з півострова буде дуже легко. Зазвичай на своїх вечірніх, феєричних промовах він говорив, що за сто років у Криму житимуть мільйони німецьких селян. Він завжди був вражений від багатств українських земель. А. Гітлер зауважував, що немає такої землі де є райони, які дають стільки заліза, або марганцю, яку в Україні купує сама Америка. Тобто можна стверджувати, що Україна у гітлерівських планах, була сировинною та сільськогосподарською базою. У цьому плані чітко було зафіксовано, що Україна має бути продовольчою опорою Третього Рейху і Східної Європи. Україна мала перетворитися на життєвий простір німецької раси.

Ці наміри його так сильно розпалювали, що до понімечення українських земель він приступив не чекаючи закінчення війни. У своїй діяльності активно використовувалася політика ідеології. Обіцяно було провести аграрну реформу, повернути додому солдат, розвивати раніше знищену культуру. Серед населення сіяли ненависть до радянської влади. Хоча гітлерівський тоталітаризм нічим не відрізнявся від сталінського. Українців вона вважали громадянами «третього сорту». Виконання цього плану належало есесівцям, так називали службових каральних діячів, які були опорою гітлерівських терористичних актів.

Сказати, що план Ост був не вдалим не можливо. Так, вони не реалізували повністю своєї схеми, але цей план приніс дуже великі жертви та наслідки для українців. Сучасні історики це дійство описують під таким гаслом: «Одні мали вмерти, щоб інші жили», цей вислів можна охарактеризувати й так, що в той час населення було розділене, не було рівності прав. Одних жорстоко вбивали та катували, лиш для того, щоб звільнити місце для проживання іншим.

Література:

1. Грицак Я. Й. Подолати минуле: глобальна історія України: науковий посібник. Київ: ПОРТАЛ, 2022. 517 с.
2. Пастушенко Т. В. Ост // Енциклопедія Сучасної України / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. К.: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2022. URL: <https://esu.com.ua/article-77014> (дата звернення: 28.04.2023).